

Õigusriik

Tugevdame meie õigusriigi aluseid ning teeme õiguse ja õigluse saavutamise kiiremaks ja efektiivsemaks. Vähendame ettevõtete, inimeste ja avaliku sektori halduskoormust. Kergendame perede koormust laste kasvatamise raskematel hetkedel ja tõstame kõige ette lapse parimad huvid. Vähendame bürokraatiat ja lõpetame uue halduskoormuse pealekasvu. Tagame ettevõtjatele ning korteri- ja majaomanikele lihtsama ja turvalisema asjaajamise ning õiguskindluse.

Muudame seaduste ja määruste tegemist nii, et inimestele oleks protsessid lihtsamad ja koormust vähem. Arendame personaalse riigi teenuseid edasi ja uuendame selleks andmenõusolekuteenust.

Arendame välja uue põlvkonna tehisarul põhineva kohtu infosüsteemi, sh kohtupraktika prognoosimudeli vaidluse perspektiivikuse hindamiseks. Muudame politsei, prokuratuuri ja kohtu vahelise suhtlemise digitööriistade abil kiiremaks. Loomme õigusliku raamistiku digitaalse teabe tõendina kogumiseks ja esitamiseks. Loomme võimekuse digitaalseks üldmenetluseks kriminaalasjades.

Suurendame kohtute sõltumatust täitevvõimust, võrdsustades kohtute halduse ja arenduse põhiseadusliku institutsiooniga. Anname kohtute haldusülesanded koos vastutuse ja tööks vajaliku paindlikkusega üle kohtutele. Võimaldame kvaliteetsemaid kohtuotsuseid kohtunike suurema spetsialiseerumisega, vähendame kohtute vahelist killustumist ja kiirendame kohtute ja prokuratuuri tööd. Paindliku juhtimise võimaldamisega soodustame ka kohtute tõhusat tegutsemist võimalikes suurtes kriisides.

26. HALDUSKOORMUSE ASEMEL VABADUSED. PERSONAALSEMAD RIIGITEENUSED JA KESKSED AVALIKU SEKTORI HALDUSKOORMUST VÄHENDAVALD TEENUSED

177. Lihtsustame füüsilise isiku ainuomandis olevate äriühingute nõuete täitmist äriregistris ja MTÜ-de ning SA-de lõpetamist. Tähtaeg III kvartal 2025.

Punkt paigutati muutmata sõnastuses 30. mail 2025 peatükist "Sisejulgeolek" peatükki "Õigusriik".

178. Peatame uue halduskoormuse juurdekasvu nii, et vältimatut uut halduskoormust lisava eelnõu korral koormust samal ajal ka vähendataks, et väljatöötamiskavatsuste ja mõjuhindamiste reeglid oleksid selgemad ja lihtsamad ning oleks selgelt aru saada Euroopa Liidu nõuete tegelik ulatus ning seaduseelnõude põhiseaduspärasus. Tähtaeg IV kvartal 2025.

179. Arendame välja uusi personaalse riigi andmete riskasutusel tuginevaid teenuseid, alustades automatiseeritud andmepõhisest toimetulekutoetuse maksmisest. Tähtaeg IV kvartal 2026.

180. Andmete ühekordse esitamise tagamiseks loome andmeedastuse nõusolekule selge õigusliku aluse ning muudame riigi infosüsteemides paikneva juriidilise isiku teabe keskselt kasutatavaks e-äriregistrist. Tähtaeg IV kvartal 2026.

181. Arendame riigiäpis ja Eesti teabevärvavas välja töölaua, kus inimene näeb oma taotluste etappi ning millised sammud tuleb veel läbida. Eelnevalt lihtsustame protsesse endid. Tähtaeg IV kvartal 2026.

182. Muudame riigi poolt inimesele ja ettevõttele edastatava informatiivse ja kättetoimetamist vajava teabe kõigi riigi e-teenuste kaudu terviklikult kättesaadavaks (postkast 2.0). Tähtaeg IV kvartal 2026.

183. Töötame välja allkirjastamise põhimõtete ja teenuse rahastamise mudeli avalikus sektoris. Tähtaeg II kvartal 2026.

27. TÕHUSAM ÕIGUSKAITSE NING ÕIGUSABI. SUURENDAME KOHTUTE SÕLTUMATUST JA VÕIMALDAME KIIREMA OTSUSTAMISE TOETAMISEKS PAINDLIKUMAT JUHTIMIST

184. Tugevdame inimeste kaitset vastutustundetu laenu andmise eest ning toetame õigusabi kättesaadavust ja täiendame maksekäsu kiirmenetlust selliselt, et osaliste õigused on paremini kaitstud. Loomes tehisarul põhinevad abivahendid, et automatiseerida tarbijakrediidilepingutest tulenevate nõuete aluste ja vastutustundliku laenu andmise põhimõtete kontrollimine kohtumenetluses. Tähtaeg II kvartal 2026.

185. Pakume esmast õigusnõustamist nii juturoboti kui ka Riigi Teataja põhise õigusküsimustele automatiseeritud vastaja abil. Tähtaeg IV kvartal 2025.

186. Viime abielulahutusega seotud tegevused kohtust välja, kohtu otsustada jäävad laste ja varaga seotud küsimused. Kõik ühisvaraga seotud tehingud, mis sõlmitakse pärast lahutusavaldust, hakkavad olema tagasipööratavad. Tähtaeg I kvartal 2026.

187. Ajakohastame eestkoste seadmise protsessi, et see oleks kõikidele osalistele vähem koormav. Täiskasvanud paranematult haige inimese eestkoste pikendamise menetlusi hakkavad kohtud tegema vähemalt kord viie aasta jooksul või sagedamini vastavalt vajadusele. Muudame tsiviilkohtus täisealisele isikule eestkoste seadmise mõistlikumaks. Tähtaeg I kvartal 2026.

188. Teeme kõik kohtumenetlused ökonoomsemaks, näiteks jätame halduskohtust küsitavaks vaid need load, kus loa küsimine on päriselt vajalik. Tähtaeg II kvartal 2025.

189. Kiirendame riigihankevaidlused neljalt vaidlustusastmelt maksimaalselt kolmeni. Muudame hankevaidlustega seotud õigust nii, riigihangete vaidlustuskomisjon ei ole enam esimene kohustuslik menetlusaste neljast, vaid riigihankeid menetletakse üksnes kolmes vaidlustusastmes. Tähtaeg II kvartal 2026.

190. Loomes kriminaalmenetlusse võimaluse teha päring elektroonilise side tehniliste andmete kohta, mida sideettevõtjad omal algatusel säilitavad. Tähtaeg IV kvartal 2025.

191. Kaitseme omanikke ja lahendame puuküürnike probleemi, seame proportsionaalsed piirid puuküürnikele. Tähtaeg I kvartal 2026.

192. Soosime notarite koduvisiite eakate või erivajadusega inimeste juurde ning analüüsime kuidas ajakohastada notaritasusid, et tagada teenuse kättesaadavus üle Eesti. Loomes volikirjade registri notariaalselt tõestatud volikirjade ehtsuse kontrollimiseks ja võltsingute avastamiseks. Tähtaeg II kvartal

2025.

193. Suurendame kohtute sõltumatust täitevvõimust ja kiirendame kohtuotsuseni jõudmist, võrdsustades kohtute halduse ja arenduse põhiseadusliku institutsiooniga. Muudame kohtute haldamise tõhusamaks, kohtunikuameti ja kohtute juhtimise paindlikumaks ning vähendame ametkondade vahelisi piire, ühendades kohtuid vastavalt analüüsidele ja võimaldame inimestel kohtusse pöörduda üle Eesti. Tähtaeg IV kvartal 2025.

194. Vähendame digitaliseerimisega inimeste kulusid ja kohtute töökoormust. Loomme tehisarule toetuda võimaldava uue kohtute infosüsteemi. Tähtaeg I kvartal 2027.

195. Säästame inimeste aega ja raha, pakkudes tehisarule tuginevat kohtuvõidu tõenäosuse prognoosi saamise võimalust enne kohtu poole pöördumist. Tähtaeg I kvartal 2027.

196. Uuendame süüteomenetlust ja kasutame senisest enam digitaalseid võimalusi ja loome digikriminalistika tegevuskava. Tähtaeg IV kvartal 2026.

197. Ajakohastame riigilõivud kohtumenetluses, et need oleksid rohkem seotud tegelike menetluskuludega ja toetaks seeläbi kohtutel kiiremini otsusteni jõudmist. Tähtaeg II kvartal 2025.

28. ENNETAME VANGLAST VÄLJUVATE INIMESTE RETSIDIIVSUST KONTROLLITUD JA TOETATUD VABANEMISPROTSESSI ABIL. TAGAME SISEJULGEOLEKU VALDKONDA PANUSTAVATELE POLITSEIAMETNIKELE, PÄÄSTJATELE NING VANGLAAMETNIKELE ÜHTSE LÄHENEMISE SOTSIAALSEID GARANTIISID JA TÖÖTASU KÄSITLEVATE OTSUSTE PUHUL.

198. Kuritegude ja retsidiivsuse vähendamiseks muudame vanglast enne tähtaega vabanemise korda nii, et kasvab järkjärguline kontrollitud vanglast vabanemine lihtsalt ukse selja taga kinnitõmbamise asemel. Suurendame kriminaalhooldajate rolli. Tähtaeg III kvartal 2025.

199. Käsitleme politseiametnikke, päästjaid ja vanglaametnikke töötasu osas võrdselt. Tähtaeg III kvartal 2025.

Viimati uuendatud 24.05.2025